

Molgula hirta Skrovelknopp

En sällsynt och mycket liten art som lever sitt liv dold bland sandkornen.

KÄNNETECKEN En liten klotrund, sandinklädd sjö-pung som endast blir upp till 4 mm i diameter. Manteln är fast och har korta och tjocka rottrådar som är flest och tydligast på sifonerna. Munsifonen har sex tillspetsade lober, medan atrialsifonen har fyra lober.

Inre anatomi: Gälkorgen har ganska få munten-takler (ungefär åtta) vilka är oregelbundet förgrena-de. Det finns sex veck på vardera sidan av gälkorgen, och unikt för arten är att det finns rader av små papil-ler på gälkorgens veck. Gälspringorna har formen av diffusa och oregelbundna spiraler som ligger på svagt utvecklade inbuktningar (infundibulae). Den bakre delen av tarmslingan omsluter den vänstra gonaden. Gonaderna är på båda sidor långsträckta.

LEVNADESSÄTT Skrovelknopp har bara påträffats i skalgrus på ca 4 meters djup. Man vet nästan ingen-ting om artens biologi.

UTBREDNING Skrovelknopp är såvitt man vet bara känd från typlokalen, Strömmaräna innanför Skaftö vid Gullmarsfjordens mynning.

NAMNGIVNING *Molgula hirta* Monniot, 1965. *Ascidies inter-stituelles des cotes d'Europe*. Theses a la faculte des scien-ces de l'Universite de Paris, 154 sid.
Etymologi: hirtus (lat.) = skrovlig, hårig.
Uttal: [Mólgula hírta]

KEY FACTS *Molgula hirta* is a spherical species that meas-ures only 2–4 mm. The thin but firm tunic is covered with short and relatively stout projections and completely coated with sand. The orifice of the oral siphon has 6 pointed lo-bes, whereas that of the atrial siphon has 4 lobes. There are c. 8 irregularly branched oral tentacles. The branchial basket has six longitudinal folds on either side of the body, each with a characteristic row of small papillae. A poorly known, interstitial species. So far only recorded from the mouth of the Fiord of Gullmar, where it lives immersed in shell gravel at a depth of c. 4 metres.

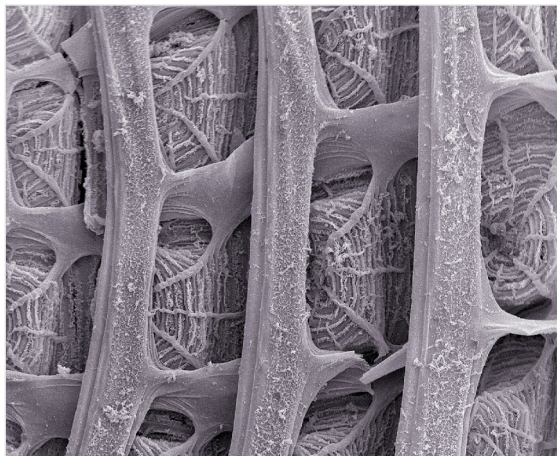
SLÄKTE *Eugyra*

STAM	Chordata
UNDERSTAM	Tunicata
ORDNING	Stolidobranchiata
FAMILJ	Molgulidae
SLÄKTE	

Släktet *Eugyra* omfattar 32 arter och har representan-ter i så gott som alla världens hav. En art, parprick *Eu-gyra arenosa*, finns i svenska vatten. Tidigare urskiljdes ytterligare en nordisk art, *Eugyra connectens*, utanför Bohusläns kust, men den anses idag vara synonym med *E. arenosa*. Släktets arter är runda och ligger löst i sand eller dy. Gälkorgen saknar veck och har istäl-let 5–7 (sällan upp till 9) längsgående blodkärl som korsas av fem tvärribbor (kärlbågar), så att de tillsam-mans bildar ett grovmaskigt nät av rektangulära el-ler kvadratiska rutor. Varje maska innehåller en eller

två s.k. infundibulae – konformiga inbuktningar vars vägg genomborras av en eller två mycket långa gäl-springor som är vridna i en mycket trång enkel- eller dubbelspiral. Det finns bara en gonad som är placerad i kroppens vänstra del, medan det finns två gonader hos det närliggande släktet *Molgula*.

NAMNGIVNING *Eugyra* Alder & Hancock, 1870, non *Eugyra* de Fromentel, 1857 (ett släkte av stenkoraller från krita-perioden). *Annals and Magazine of Natural History* 4(6): 367.
Etymologi: *Eugyra* = tydligt slingrande; eu- (gr.) = väl-; gyros (gr.) = rund, svängd, kurvig.

Hos släktet *Eugyra* finns konformiga inbuktningar – infundibulae – i gälkorgens vägg. Gälspringorna på infundibulae är vridna i spiral. Detaljbild av gäl-korgsväggen hos parprick *Eugyra arenosa*.

FOTO: THOMAS STACH